

П'ятий «круглий стіл» з антропології права у Львові

Нещодавно Лабораторія досліджень теоретичних проблем прав людини юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка за участю Львівської лабораторії прав людини і громадянина Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування Академії правових наук України провела ювілейний — п'ятий — «круглий стіл» на тему: «Антропологія права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи)».

Цей захід, на відміну від усіх попередніх, мав статус міжнародного. Участь у ньому взяли вчені з 4 країн: Азербайджану (Баку), Росії (Єкатеринбург, Іжевськ, Новосибірськ, Самара, Санкт-Петербург), Узбекистану (Ташкент) й України (Дніпропетровськ, Запоріжжя, Київ, Луцьк, Львів, Одеса, Полтава, Сімферополь, Тернопіль, Харків). Серед них були учасники трирічної програми «Сучасна теорія права», організованої Інститутом відкритого суспільства (Open Society Institute) у рамках ініціативи «ReSET». Зрештою, тенденція до розширення географії та кількості учасників цих всеукраїнських «круглих столів» за межі нашої держави намітилася ще раніше¹.

До початку роботи V «круглого столу» організаторам вдалося видати дві збірки матеріалів, в яких вміщено понад 60 статей учасників попереднього й останнього правоантропологічного заходу (рис. 1). Загалом же за 5 років у збірках матеріалів «круглих столів» було видано понад 150 статей загальним обсягом понад 100 ум. друк.² (рис. 2).

¹ Гудима Д. А. Антропологія права як предмет щорічних всеукраїнських «круглих столів» у Львові / Д. А. Гудима // *Право України*. – 2009. – № 9. – С. 180–182.

² Антропологія права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи) : матеріали Першого всеукраїнського «круглого столу» (м. Львів, 16–17 вересня 2005 р.). – Львів, 2006. – 320 с.; Антропологія права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи) : статті учасників Другого всеукраїнського «круглого столу» (м. Львів, 1–2 грудня 2006 року). – Львів, 2007. – 340 с.; Антропологія права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи): статті учасників Третього всеукраїнського «круглого столу» (м. Львів, 23–24 листопада 2007 р.). – Львів, 2008. – 344 с.; Антропологія права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи) : статті учасників Четвертого всеукраїнського «круглого столу» (м. Львів, 28–29 листопада 2008 року). – Львів, 2009. – 336 с.; Антропологія права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи) : матеріали Міжнародного «круглого столу» (м. Львів, 4–5 грудня 2009 р.). – Львів, 2009. – 440 с.

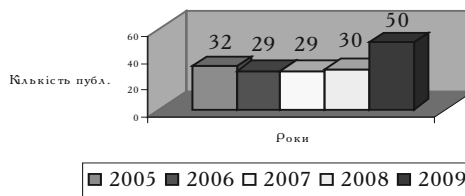

Рис. 1

Динаміка кількості публікацій

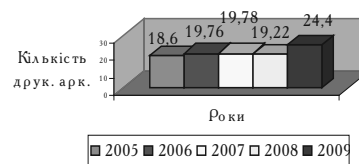

Рис. 2

Динаміка обсягів збірок

Аналіз змісту опублікованих матеріалів виявляє певні тенденції у напрямках правоантропологічних пошуків. Так, якщо у 2005–2007 рр. у доповідях домінували здебільшого проблеми об'єкта, предмета та методології антропології права, то у 2008–2009 рр. — конкретні проблеми праворозуміння, а також правових властивостей людини та антропних властивостей права.

П'ятий «круглий стіл» було проведено 4–5 грудня 2009 р. за вже традиційними трьома тематичними напрямками: «Антропологія права: об'єкти, предмети та методологія дослідження. Праворозуміння як визначальна детермінанта антропологічно-правових досліджень»; «Правові властивості людини й антропні властивості права; універсалізація права та культурні універсалії; плюралізація права та культурно-історичний плюралізм»; «Антропологічні аспекти права у позитивістських й альтернативних їм доктринах. Антропологічні дослідження у XX–XXI ст. та їх значення для становлення й розвитку антропології права».

Роботу ювілейного заходу відкривали: кандидат юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету ЛНУ ім. І. Франка **А. Бойко**, доктор філософських наук, професор, декан філософського факультету цього університету **В. Мельник** і академік АПрН України, доктор юридичних наук, професор, завідувач Львівської лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України **П. Рабінович**. Усі вони одноставно відзначили актуальність і перспективність дослідження антропологічної проблематики як у юридичних, так і філософських науках, а також наголосили на ролі юридичного факультету ЛНУ ім. І. Франка, якому вже п'ять років поспіль вдається ставати форумом для обміну

вченими із різних куточків України та зарубіжжя здобутками у дослідженні проблематики «людина та право». Під час відкриття також відбулася презентація колективної монографії «Правосуддя: філософське та теоретичне осмислення»¹.

Решту першого дня роботи «круглого столу» було присвячено обговоренню *проблем філософського контексту екзистенціальних вимірів права* (доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії НУ «Львівська політехніка» **В. Петрушенко**), *основ специфіки східноєвропейського права та правосвідомості* (кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова **С. Шевцов**), *предмета, завдань і евристичного потенціалу міждисциплінарного дискурсу в правових дослідженнях* (викладач кафедри онтології та теорії пізнання Уральського державного університету ім. О. М. Горького **А. Махньова**), *прав людини як інституту, зокрема у Європейському Союзі* (кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Львівської лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України **С. Добрянський**, кандидат філософських наук, докторант Львівського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України **П. Петровський**), *соціальних прав людини як міфологеми сучасності* (кандидат історичних наук, доцент кафедри політології та політичного управління Удмуртського державного університету **Т. Луцина**), *проблематики людських прав у сучасних доктринах православ'я в Росії та Україні* (професор **П. Рабінович**), *новітніх релігій в Україні у контексті свободи совісті* (кандидат філософських наук, старший викладач кафедри філософії Одеської національної юридичної академії **О. Никитченко**), *метаморфоз юснатуралізму у практиці Європейського суду з прав людини* (кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник Львівської лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України **С. Рабінович**), *сучасних інтерпретацій поняття суб'єкта права* (кандидат юридичних наук, науковий співробітник Львівської лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПрН України **Д. Гудима**), *правової традиції українського народу* (кандидат юридичних наук, здобувач ОНЮА, доцент

¹ Правосуддя: філософське та теоретичне осмислення : монографія / А. М. Бернюков, В. С. Бігун, Ю. П. Лобода та ін. ; відп. ред. В. С. Бігун. – К., 2009. – 310 с. (Бібліотека Міжнародного часопису «Проблеми філософії права»).

кафедри господарсько-правових дисциплін ЛьвДУВС **Ю. Лобода**), *свободи як основоположного принципу права* (кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії держави і права НЮАУ **С. Погребняк**), *антропологічних передумов верховенства права* (доктор юридичних наук, професор кафедри філософії НЮАУ **С. Максимов**).

Другого дня жваві дискусії розгорталися навколо *проблем правосуддя як здійснення народовладдя та присяжного анулювання закону* (кандидат юридичних наук, науковий співробітник Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України **В. Бігун**), *образів маски та мантії у символічному вимірі судочинства* (кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права Академії митної служби України **Д. Бочаров**), *антропології злочину* (старший викладач МАУП **Е. Єленевський**), *семіотики права та нових вимірів антропологічно-правової рефлексії* (кандидат юридичних наук, доцент кафедри філософії права та юридичної логіки КНУВС **О. Павлишин**), *антропологічного виміру розуміння у здійсненні права* (аспірант кафедри філософії НЮАУ **Н. Сатохіна**), *стратегій юридичної комунікації* (викладач кафедри гуманітарних дисциплін Навчально-наукового інституту права та психології КНУВС **Д. Кобринський**), *сильного аргументу (погрози) у комунікації* (кандидат філософських наук, доцент кафедри логіки СПбДУ **О. Лисянюк**), *правосуб'єктності як конструкції юридичної догматики та юридичної мови* (кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави та права Самарської гуманітарної академії **С. Касаткін**), *антропологічних викривлень доктрини юридичного лібералізму* (кандидат філософських наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського **О. Тимохін**), *взаємозв'язку права та легітимності* (кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії держави і права НЮАУ **В. Смородинський**), *вчення Б. Кістяківського про особу і державу* (кандидат філософських наук, докторант кафедри історії філософії ЛНУ ім. І. Франка **М. Альчук**).

Участь у дискусіях також взяли: кандидат філософських наук, доцент кафедри соціальної філософії філософського факультету Національного університету Узбекистану імені Мірзо Улугбека **А. Абіджанов**, старший викладач кафедри теорії та історії держави і права юридичного факультету Новосибірського інституту економіки, психології та права **О. Максимова**, викладач кафедри філософії та соціальних наук Київського університету туризму, економіки та права

О. Маслак, викладач кафедри філософії Луцького національного технічного університету **Г. Матвєєва**, доктор публічного права, декан факультету права Університету «Кавказ» **Ф. Мехдієв**, молодший науковий співробітник Лабораторії дослідження теоретичних проблем прав людини юридичного факультету ЛНУ ім. І. Франка **Т. Полянський**, аспірант кафедри теорії та філософії права цього факультету **В. Гончаров**.

На завершення огляду цієї яскравої події з нашого наукового життя, напевно, не стане перебільшенням висновок про те, що п'ятирічна робота у Львові «круглого столу» з антропології права сприяла активізації вітчизняних досліджень антропних властивостей права та його суб'єктів саме з урахуванням сучасних здобутків філософської, соціокультурної, релігійної й інших антропологій і суміжних з ними галузей сучасного наукового знання. Завдяки цьому заходу, безсумнівно, покращилася координація таких досліджень в Україні. Також було налагоджено безпосередні контакти із зарубіжними колегами, у співпраці з якими юридичний факультет ЛНУ ім. І. Франка має намір у 2010–2013 рр. реалізувати міжнародний освітній проект із філософії прав людини.

Матеріал підготував:

Д. Гудима, старший науковий співробітник
Львівської лабораторії прав людини і громадянина
НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування
Академії правових наук України